

NÁTTÚRUSTOFA
VESTFJARÐA

Straummælingar við Súðavík í Álftafirði 2014

Unnið fyrir Hraðfrystihús Gunnvarar

Böðvar Þórisson

Mars 2015
NV nr. 3-15

Efnisyfirlit

INNGANGUR	3
AÐFERÐIR	3
NÐURSTÖÐUR	4
UMRÆÐUR	6
Pakkir	7
HEIMILDIR	8

Inngangur

Hraðfrystihúsið Gunnvör (HG) óskaði eftir því við Náttúrustofu Vestfjarða að mæla straum við Súðavík í Álftafirði. Athuganir eru hugsaðar sem liður í umhverfisathugunum vegna fiskeldis á svæðinu.

HG er með starfsleyfi í Álfta- og Seyðisfirði fyrir framleiðslu á 2000 t af þorski (Umhverfisstofnun 2006). HG lét gera nokkrar grunnrannsóknir í þessum fjórðum áður en eldið hófst þ.á.m. straummælingar árið 2002 (Asle Guneriusen og Rune Palerud 2003). Einnig hafa verið gerðar straummælingar í Ísafjarðardjúpi árin 2011-2013 á vegum HG (Héðinn Valdimarsson o.fl. 2014, Steingrímur Jónsson o.fl. 2011).

Aðferðir

Straummælirinn er af gerð Compact-EM en hann mælir einnig sjávarhita. Mælirinn var stilltur á að taka mælingu á 30 sekúnda fresti í 7 mínútur og hvíld í þrjár. Á klukkutíma voru því teknar 90 mælingar. Við útreikninga voru notuð jafnmörg aðföll og útföll.

Mælirinn var látinn hanga neðan úr fiskeldiskví sem var ekki í notkun. Staðsetningin er við Súðavík, í vestan verðum Álftafirði, hnit: 66°01'505 - 022°59'021. Dýpið er 45 m.

Mælirinn var lagður út tvisvar sinnum, í fyrra skiptið frá 5. september kl. 10:00 til 6. október 13:30. Hann var hafður á 5 m dýpi. Í seinna skiptið var hann settur út 7. október kl. 13:00 og tekin 14. nóvember 2014. Hann var hafður á 15 m dýpi í seinna skiptið. Í töflu 1 má sjá þann mælingartíma sem var notaður til útreikninga.

Tafla 1. Tímabil mælinga. Mælingar byrja og hætta á fallaskiptum.

Mæling byrjar	Fallaskipti	Mæling hættir	Fallaskipti	Dýpi
5.09.2014	Flóð kl. 17:13	5.10.2014	Flóð: 17:54	5 m
7.10.2014	Flóð kl. 19:27	7.11.2014	Flóð: 20:32	15 m

Stórstraumur var á fyrra tímabilinu þann 10. september (4,6 m) og 25. september (4,1 m). Á seinna tímabilinu var stórstraumur 10. október (4,5 m) og 26. október (4,2 m). Misvísun út af Vestfjörðum árið 2014 var 18° (Háskóli Íslands 2014).

Við úrvinnslu gagna eru notuð öll gögnin á þessum tímabilum (tafla 1). Það geta verið óvenju há gildi á straumhraða sem gæti t.d. stafað að bátur fari nærri. Þessi gildi eru fá og hafa lítil sem engin áhrif á meðal straumhraða. Öll gögnin innan tímabilanna eru því notuð en nefndur fjöldi mælinga sem gæti talist óvenjulega hér.

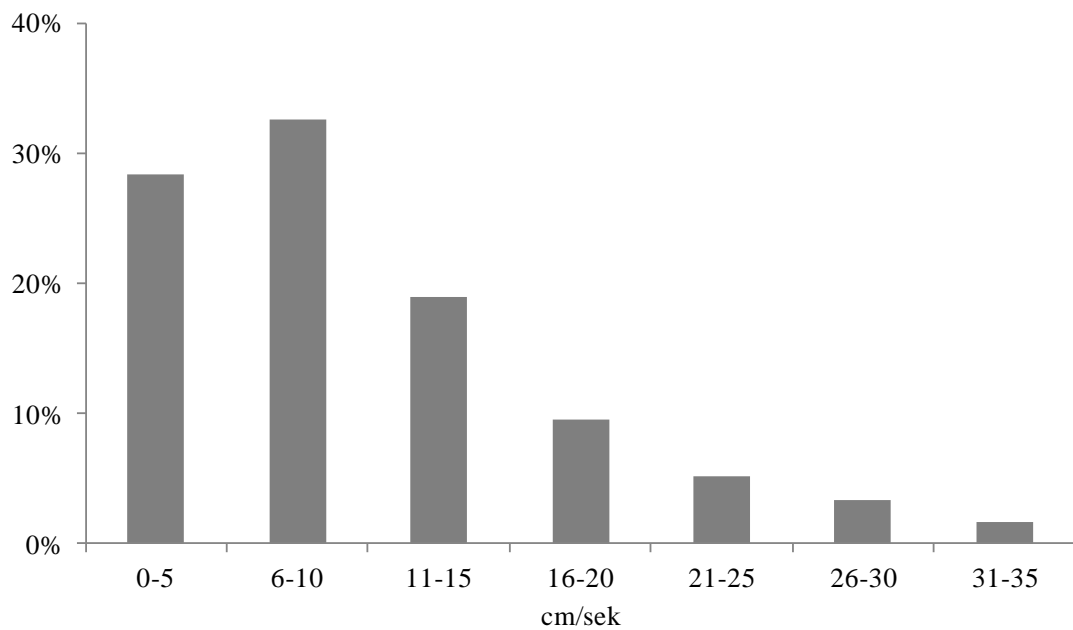
Mynd 1. Staðsetning á straummæli við Súðavík í Álftafirði.

Niðurstöður

Straumur 5. september til 5. október 2014, 5 m dýpi

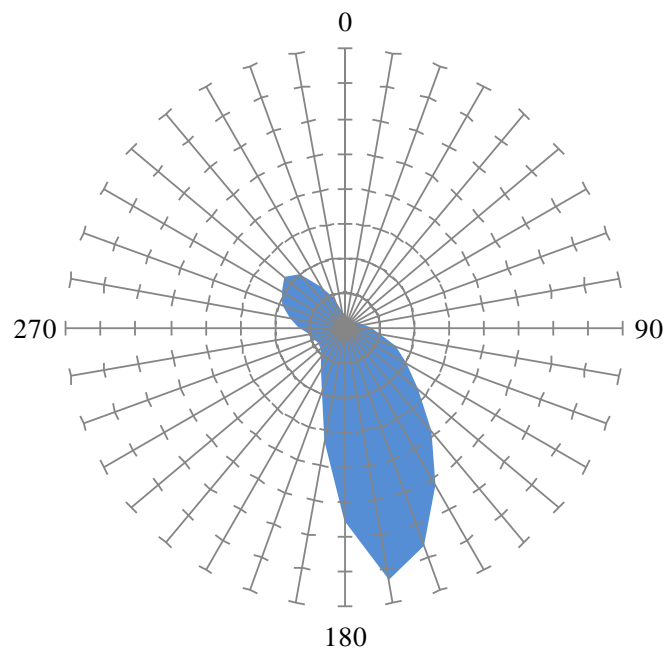
Samtals voru 64.862 mælingar og meðalstraumhraði yfir tímabilið var 10,0 cm/sek (SE $\pm 0,03$). Mesti straumhraði mældist 57,9 cm/sek en tvær mælingar voru yfir 50 cm/sek. Samtals voru 1513 mælingar sem mældust með 30 cm/sek eða meiri hraða og ef þeim væri sleppt þá væri meðalstraumhraði 9,4 cm/sek. Flestar mælingar voru á bilinu 6-10 cm/sek (mynd 2).

Framskrið sjávar var 4,5 cm/sek eða 3,9 km á sólarhring í S átt réttvísandi (185°).

Mynd 2. Hlutfall mælinga á ákveðnu hraðabili, frá 5.09-5.10.2014.

Á mynd 3 má sjá að flestar mælingar eru í S stefnu (réttvísandi).

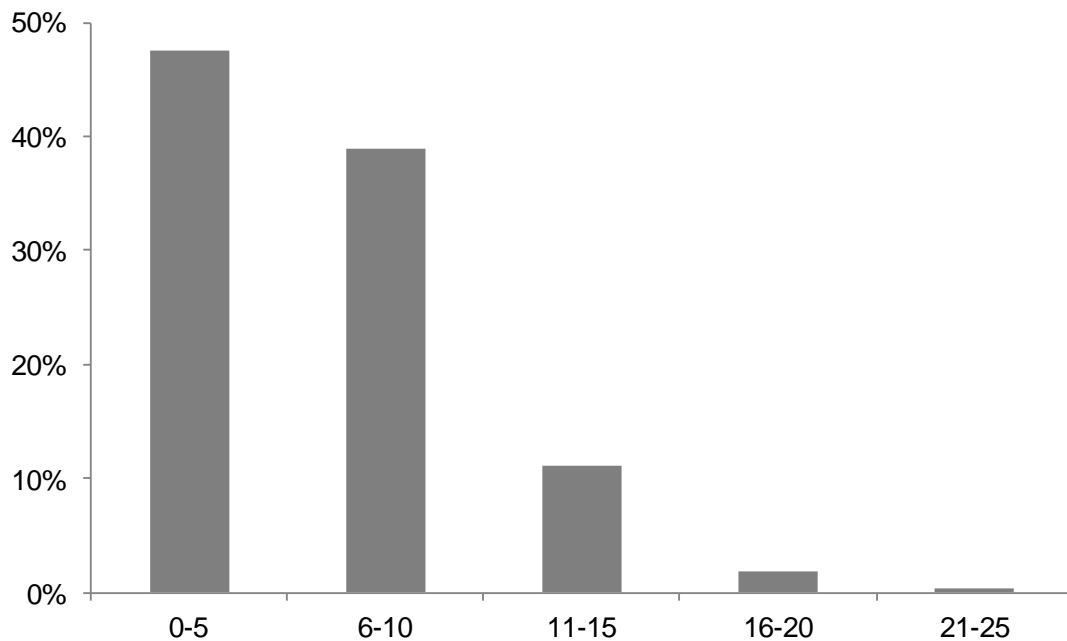
Mynd 3. Straumrós fyrir heildarmælingar frá 5.09-5.10.2014, réttvísandi stefna.

Straumur 5.október til 5. nóvember 2014, 15 m dýpi

Samtals voru 67.056 mælingar og var meðalstraumhraði 5,9 cm/sek (SE $\pm 0,01$). Mesti straumhraði mældist 62,9 cm/sek en 31 mæling var 30 cm/sek eða meiri. Ef þeim mælingum væri sleppt þá væri meðal straumhraði 5,8 cm/sek.

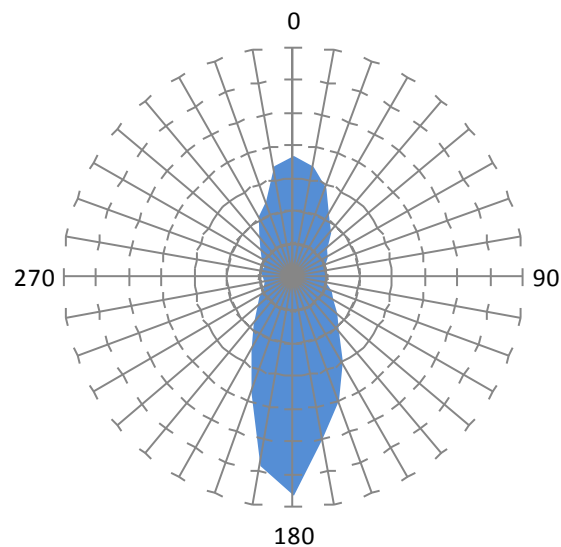
Á mynd 5 má sjá hvernig meðalstraumhraðinn flokkast í ákveðin hraðabil og eru flestar mælingar á bilinu 0-5 cm/sek.

Framskrið sjávar var 0,85 cm/sek eða 0,7 km á sólarhring í suðurátt (180°) réttvísandi.

Mynd 4. Hlutfall mælinga á ákveðnu hraðabili, frá 7.10-7.11.2014, á 15 m dýpi.

Á mynd 6 má sjá að flestar mælingar voru í suðurátt.

Mynd 5. Straumrós heildarmælingar frá 7.10-7.11.2014, á 15 m dýpi.

Umræður

Meðalstraumur var 10 cm/sek á 5 m dýpi en 5,9 cm/sek á 15 m dýpi. Meginstraumstefnan er í suður átt og var framskrið sjávar tæpa 4 km/sólarhring á 5 m dýpi en 0,7 km á 15 m dýpi. Vindur hefur örugglega mikil áhrif á mælinguna á 5 m dýpi og eru t.d. óvenju há gildi í mælingunni. Þó þeim sé sleppt þá væri meðalstraumurinn á 5

m dýpi 9,4 cm/sek en dýpri mælingin breytist lítið. Báðar mælingar sýna framskrið sjávar í Suður átt.

Mælingar voru gerðar út af Súðavíkurhlíð í október 2002 og sýndu niðurstöður að framskriðið var í S/SA og meðalstraumur 3,3 cm/sek. Höfundar töldu að straumurinn væri svipaður við Súðavík (Asle Guneriussen og Rune Palerud 2003).

Rannsóknir Hafrannsóknarstofnunar í Ísafjarðardjúpi 2012-13 sýna að meðalstraumhraði var á bilinu 3,7-7,1 cm/sek. Mælt var á mismunandi stöðum og á nokkrum dýptarbilum, grynnt 8 m (Héðinn Valdimarsson o.fl. 2014). Mælingar frá Náttúrustofunni o.fl. sýna að meðalstraumhraði í fjörðum landsins eru oftast á bilinu 3-5 cm/sek (Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson 2010, Hafsteinn G. Guðfinnsson 2001, Steingrímur Jónsson 1996). Það fer þó eftir árstíma og umhverfisbreytum (botnlögun, lögun strandlengju o.fl.). Meðalstraumhraði á 15 m dýpi í Álftafirði er svipaður og niðurstöður mælinga hjá Hafrannsóknarstofnunin (Héðinn Valdimarsson o.fl. 2014) en efri mælirinn var líklega fyrir of miklum áhrifum af vindi.

Þakkir

Barði Ingibjartsson og Þorbergur Jóhannesson fá þakkir fyrir að hafa umsjón og koma mælinum í sjó og taka hann upp.

Heimildir

- Asle Guneriusen og Rune Palerud. 2003. Umhverfiskannanir í fjórum fjörðum á Íslandi 2002 með tilliti til væntanlegra uppbyggingu fiskeldis. Akvaplan Niva.
- Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. 2010. Straummælingar í Skutulsfirði í Ísafjarðardjúpi frá 1. febrúar til 2. mars 2010. Náttúrustofa Vestfjarða.
- Hafsteinn G. Guðfinnsson. 2001. Rannsóknir á straumum, umhverfisþáttum og lífríki sjávar í Reyðarfirði frá júlí til október árið 200. Hafrannsóknarstofnun, fjölrít nr. 85.
- Háskóli Íslands. 2014. Almanak fyrir Ísland 2014. 178. árgangur. Háskóli Íslands.
- Héðinn Valdimarsson, Andras Macrander og Magnús Danielsen. 2014. Straummælingar í Ísafjarðardjúpi 2012-2013. Verkefnið unnið að beiðni HG. Hafrannsóknarstofnun.
- Steingrímur Jónsson. 1996. Ecology of Eyjafjörður: Physical parameters measured in Eyjafjörður in the period April 1992 – August 1993. Hafrannsóknarstofnun, fjölrít nr. 48.
- Steingrímur Jónsson, Héðinn Valdimarsson og Hjalti Karlsson. 2011. Straummælingar og mælingar á ástandi sjávar í Ísafjarðardjúpi 2011. Hafrannsóknarstofnunin.
- Umhverfisstofnun. 2006. Starfsleyfi fyrir Hraðfrystihúsið Gunnvör hf. Umhverfisstofnun.